

DAGENS FRÅGOR

Väljarna stöder trepartiregering

I årets riksdagsmotioner, i det samlade ägerandet i riksdagens utskott och i en rad tunga gemensamma uttalanden i frågor som familjepolitiken, sparat, löntagarfonder och utförsäljningen av statliga företag har de tre icke-socialistiska partierna visat en stark vilja att samverka. Det kan tolkas så att man tagit lärdom av de två senaste valens erfarenheter och att man varit mera lyhörd för stämningarna och strömningarna bland väljarna.

Starkare än på länge — för att inte säga starkare än någonsin — vill väljarna se en samverkan i en trepartiregering om de tre icke-socialistiska partierna får en majoritet i årets val. Den allmänborgerliga organisationen Forum för Samhällsdebatt har traditionsenligt med SIFO:s hjälp frågat väljarna om deras inställning till ett borgerligt regeringsalternativ. Stödet för en trepartiregering har ökat från 55 till 59% sedan förra valet. Åtta av tio borgerliga väljare anser att de tre partierna skall ingå i någon form av regering. Sex av tio vill att denna regering skall bildas gemensamt av samtliga borgerliga partier. Fördelningen mellan de tre partierna är jämnare än någonsin: 59% (m), 59% (fp) och 60% (c). Stödet för en trepartiregering har ökat särskilt bland folkpartiets väljare — från 33 till 55% mellan 1985 och 1988 — men också inom gruppen centerväljare.

En intressant iakttagelse är att endast fyra procent av de borgerliga väljarna önskar en mittenregering bestående av folkpartiet och centerpartiet. De delar av de båda partierna, interfolierade av enskilda företrädare för massmedia, som enve-

tet driver denna linje, måste anses driva den linjen från någon teoretisk utgångspunkt — för att inte säga med grumliga bevekelsegrunder. Stöd i en väljaropinion saknas uppenbarligen.

Undersökningen innefattar ett par andra intressanta iakttagelser. Den del av de socialdemokratiska väljarna som vill att partiet efter en socialdemokratisk seger — tillsammans med (vpk) — skall fortsätta att regera ensamt har sjunkit. Endast 10% av de socialdemokratiska väljarna vill att partiet skall regera ensamt. 1985 var motsvarande siffra ca 30%. Fyrtio procent av (s)-väljarna föredrar i detta läge en regeringssamverkan med något borgerligt parti eller med miljöpartiet eller en form av samlingsregering.

SIFO-undersökningen, som genomförts under våren, bygger på drygt 1500 intervjuer. Då Forum för samhällsdebatt utfört dessa undersökningar under en följd av valår får resultatet ökad betydelse.

Ett steg framåt!

En artikel i DN bör ha väckt stor glädje hos alla som är intresserade av borgerligt samarbete. Där utvecklade Lars F Tobisson (m), Anne Wibble (fp) och Gunnar Björck (c) ett av de tre partierna accepterat gemensamt program för ökat hushållssparande.

I artikeln sades "Ett annat sätt att premiera det långsiktiga sparat kan vara att utvidga möjligheterna till pensionssparande. Utöver försäkringssparande borde det bli möjligt att spara bundet i bank ge-

nom införande av *personliga investeringskonton* (här kurs). Insättningen, för vilken får föreskrivas ett maximibelopp per år, bör vara avdragsgill och avkastningen skattefri mot att skattskyldighet inträder då pengarna tas ut efter 55 års ålder. Om det tekniskt går att lösa bör de inestående medlen också kunna användas för aktiesparande, vilket skulle öka det enskilda aktieägandets betydelse på börsen och vända den hittillsvarande trenden mot ökad institutionalisering. Möjlighet till förtida uttag med uppskjuten skattskyldighet kan även prövas för köp av t ex permanentbostad och start av eget företag".

Programmet har redan följts upp motionsvägen och i en gemensam reservation i riksdagen av de tre partierna i vad gäller pensionssparande i bank.

Förslaget är i princip – och i vissa delar även till detaljerna – detsamma som år 1983 framlades av den borgerliga samlingsorganisationen Forum för Samhällsdebatt i en skrift med titeln "*Personliga investeringskonton*". Den hade författats av en arbetsgrupp bestående av professor Erik Anners, bankdirektör Torsten Carlsson och civilekonom Carl Leissner.

Motiveringen i skriften var i grunden densamma som i det i DN publicerade programmet, nämligen "att bredda bostads- och aktieägandet är det bästa sättet att åstadkomma en jämnare fördelning av förmögenhetstillgångarna i samhället och förstärka marknadsekonomin".

I DN-artikeln uttalas en reservation: "om det tekniskt går att lösa". I Forum för Samhällsdebatts skrift har emellertid de tre författarna lagt ner mycket arbete på att visa att de rättsliga och ekonomiska problem, som är förenade med personliga

investeringskonton kan lösas och angivit hur det skall gå till.

Hittills har alltså de tre borgerliga partierna bundit sig för pensionssparande i bank genom personliga investeringskonton.

Nästa steg bör bli att de även anvisar riktlinjer för hur dessa konton skall användas för att främja aktie- och bostadssparande liksom för start av egen rörelse. Det skulle innebära ett stort steg i riktning mot ett friare och rättvisare samhälle.

I otakt med väljarna

Den SIFO-undersökning om barnomsorgen, som Näringslivets Presstjänst låtit göra, visar att det finns en djup klyfta mellan dagens politik och medborgarnas önskemål och åsikter.

Det gemensamma förslag om vårdnadsbidrag, som de tre borgerliga partierna presenterat, har däremot ett massivt stöd. 7 av 10 anser att ett vårdnadsbidrag, som ger familjerna ökad möjlighet att välja hur deras barn skall tas om hand är att föredraga framför en utbyggd kommunal barnomsorg. Även inom socialdemokraterna är en majoritet för vårdnadsbidrag.

Vid intervjuer med 16–24 åringar – nästa föräldrageneration – visade det sig att 46 % föredrog att själva ta hand om sina barn framför att lämna dem till kommunalt daghem. Av dem som själv varit på kommunalt daghem som barn ville var tredje ha samma barnomsorg för sina barn.

En överväldigande majoritet, 83 % av de tillfrågade, ansåg att det var bäst om

någon av föräldrarna var hemma hos barn mellan 1 och 3 år. 41 % föredrog detta för barn mellan 4 och 6 år.

SIFO-undersökningen visar att drygt två tredjedelar föredrog kontant vårdnadsbidrag framför fortsatt utbyggnad av den kommunala barnomsorgen. Inom alla partier utom vpk finns det en majoritet som vill ha kontant vårdnadsbidrag framför en utbyggnad av den kommunala barnomsorgen så att alla får plats.

De tre borgerliga partiernas gemensamma förslag innebär att ett beskattningsbart vårdnadsbidrag på 15 000 kronor per år skall utgå för varje barn mellan 1 och 7 år. Styrka barnomsorgskostnader för barn under 7 år skall vara av-

dragsgilla upp till 15 000 kronor per barn. Moderaterna vill därutöver införa ett grundavdrag på kommunalskatten med 15 000 kr/år för barn under 18 år.

Det står helt klart att de flesta föräldrar – även socialdemokratiska – själva vill bestämma över omsorg och vård av deras barn. Det borgerliga förslaget skulle innebära ett första steg mot ökad valfrihet för föräldrarna.

För det socialdemokratiska partiet tycks det emellertid här som på så många andra områden vara naturligt att det är staten som skall bestämma och inte de enskilda medborgarna. Varje familj bör ha möjlighet att välja det som är bäst för deras barn och för deras familj.

Pärmar för inbindning av årgång 1987

kan rekvireras från Svensk Tidskrifts expedition, tel 08-667 59 55, eller genom insättning av kronor 50:- på postgiro 7 27 44-6.